ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Πάνος Κοσμάς - Θανάσης Κούρκουλας

Με αφορμή τις αποφάσεις του Πολιτικού Συμβουλίου της ΛΑΕ

Η συγκυρία στην Ελλάδα και διεθνώς, δεν χρήζει εύκολων και πάντα δημοφιλών απαντήσεων. Είναι όμως ταυτόχρονα «προκλητική»: η αναμέτρηση με τα δύσκολα, οι πρακτικές πολιτικές, κινηματικές και θεωρητικές απαντήσεις που θα δοθούν σε τέτοιες συνθήκες, είναι η βάση για την ανασυγκρότηση του κινήματος και της Αριστεράς. Οι αποφάσεις του πρόσφατου Πολιτικού Συμβουλίου της ΛΑΕ είναι μια καλή αφορμή για να τεθούν τα βασικά διλήμματα που απασχολούν συνολικά την Αριστερά και να επιχειρηθούν απαντήσεις. Νομίζουμε πως το Π.Σ. της ΛΑΕ δεν κατάφερε να καλύψει με επάρκεια αυτές τις ανάγκες ώστε να αποσαφηνίσει το πολιτικό στίγμα και τις αναγκαίες πρωτοβουλίες του μετωπικού σχήματος στην παρούσα απαιτητική περίοδο σε ριζοσπαστική, αντικαπιταλιστική, κινηματική κατεύθυνση.

Τα λεγόμενα “εθνικά” θέματα αποκτούν κρίσιμη σημασία στη συγκυρία, επομένως γίνονται κυρίαρχα και για την πολιτική της Αριστεράς. Οι δύο βασικές εστίες εξελίξεων είναι τα ελληνο-τουρκικά και το ζήτημα του ονόματος της Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Προστίθενται στον έως σήμερα κύριο άξονα των εξελίξεων, στα ζητήματα που αφορούν την εγκαθίδρυση του μνημονιακού καθεστώτος ακραίας εκμετάλλευσης της εργασίας και ιμπεριαλιστικής επιτροπείας με τη συναίνεση της ελληνικής άρχουσας τάξης. Η κρισιμότητά τους δεν επιτρέπει να προσπερνιούνται εύκολα τα προβλήματα που ανακύπτουν με τις θέσεις της Αριστεράς στα ζητήματα αυτά.

Ελληνοτουρκικά

Από τη μια διεξάγεται ο διαρκής πόλεμος στη Συρία, η «θερμή» αναμέτρηση Δύσης και Ρωσίας και η διαμόρφωση συμμαχιών όχι μόνο «θερμής» αλλά και ένοπλης αντιπαράθεσης μεταξύ δυνάμεων με τοπική, υπερτοπική ή και περιφερειακή ισχύ, που μεταδίδει δονήσεις αστάθειας και ανταγωνισμών σε όλη την περιοχή. Από την άλλη, διαμορφώνεται μια ιδιότυπη συνθήκη: για πρώτη φορά ύστερα από πολλές δεκαετίες, η ελληνική άρχουσα τάξη βλέπει τα

συμφέροντά της να ταυτίζονται με αυτά του δυτικού ιμπεριαλισμού και των συμμάχων του στην περιοχή **ενάντια στα συμφέροντα της Τουρκίας.**

Δεν πρόκειται λοιπόν μόνο για τον πάγιο ανταγωνισμό ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία, ανάμεσα σε δύο υποϊμπεριαλισμούς που προσπαθούν να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους και να αναβαθμίσουν το ρόλο τους στην περιοχή, αλλά και για το γεγονός ότι η ελληνική άρχουσα τάξη ενθαρρύνεται από τις ιδιαίτερες συνθήκες της πρόσφατης ρήξης του τουρκικού καθεστώτος του Ερντογάν με το δυτικό ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο.

Η ιμπεριαλιστική συμμαχία Ελλάδας – Ισραήλ – Αιγύπτου – Κύπρου υπό την αιγίδα των ΗΠΑ αποσκοπεί μεταξύ άλλων στη μονοπώληση της εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων της νοτιοανατολικής Μεσογείου και στη δημιουργία ενός άξονα που θα λειτουργεί «ρυθμιστικά» για τα συμφέροντα των αστικών τάξεων που συμμετέχουν αλλά και για τα συμφέροντα του δυτικού ιμπεριαλισμού, αλλά και σαν αντίβαρο στο «χάος» της Συρίας και στην «ανταρσία» του καθεστώτος Ερντογάν.

Η ελληνική αστική τάξη συμμετέχει σε αυτόν τον άξονα όχι από φιλοδυτική «δουλικότητα» αλλά με δική της επιλογή, επειδή εκτιμά ότι έτσι μπορεί να εξασφαλίσει καλύτερα τα συμφέροντά της και να μεγιστοποιήσει τα οφέλη για τον ελληνικό καπιταλισμό. Το γεγονός ότι, για πρώτη φορά ύστερα από δεκαετίες τα συμφέροντα του ελληνικού καπιταλισμού ταυτίζονται με τις επιδιώξεις του δυτικού ιμπεριαλισμού και μάλιστα ενάντια στον Ερντογάν, κάνει τον ελληνικό καπιταλισμό να φλερτάρει με μαξιμαλιστικούς στόχους και τυχοδιωκτισμούς.

Από την απέναντι μεριά, ο τουρκικός υποϊμπεριαλισμός υπό την ηγεμονία του Ερντογάν, τείνει να γίνει μέρος της συριακής κρίσης για να αποφύγει τη δημιουργία προϋποθέσεων για την ίδρυση κουρδικού κράτους στα νοτιοανατολικά του σύνορα, είναι σε διαδικασία σοβαρής δοκιμασίας των σχέσεών του με τις ΗΠΑ, τη Γερμανία και τη Δύση, μετατοπίζεται σε «αφύσικες» συμμαχίες με τη Ρωσία και το Ιράν και βρίσκεται έξω από τη μοιρασιά των υδρογονανθράκων. Όσο πιο στριμωγμένος αισθάνεται από τη Δύση (που δεν ξεχνάμε ότι βοήθησε ένα πολύνεκρο στρατιωτικό πραξικόπημα εις βάρος του Ερντογάν) τόσο διαπραγματεύεται και διεκδικεί τα δικά του συμφέροντα εξαντλώντας όλα τα μέσα, από την ένοπλη εισβολή στη Συρία ενάντια στους Κούρδους μέχρι τη διεκδίκηση δικαιωμάτων στους υδρογονάνθρακες με απειλή θερμών επεισοδίων.

Είναι σε αυτές τις συνθήκες που οξύνεται ο ελληνο-τουρκικός ανταγωνισμός εγκυμονώντας σοβαρούς κινδύνους για ψυχρή, θερμή αλλά και -υπό προϋποθέσεις- στρατιωτική αναμέτρηση. Ο ανταγωνισμός είναι για τους υδρογονάνθρακες, για την οικονομική, πολιτική και δι-

πλωματική «διείσδυση», για το ποιος θα εξυπηρετήσει καλύτερα τα συμφέροντά του με τις «κατάλληλες» συμμαχίες. Δεν υπάρχει σε καμία από τις πλευρές ίχνος δίκιου που να απορρέει από κάποιου είδους «αντίσταση» ή επιβολή από τον ιμπεριαλισμό ή από την υπεράσπιση κάποιων «εθνικών δικαίων».

Έτσι, η μόνη συνεπής διεθνιστική και αντιμπεριαλιστική στάση είναι:

Δεν πολεμάμε για τα πετρέλαια και τους αγωγούς, δεν πολεμάμε για τα συμφέροντά τους – όχι στον ιμπεριαλιστικό άξονα με τις ΗΠΑ, το σιωνιστικό Ισραήλ και το αιματοβαμμένο δικτατορικό καθεστώς της Αιγύπτου – όχι στους εξοπλισμούς, το μιλιταρισμό και τον εθνικισμό – διεθνιστική αλληλεγγύη των λαών ενάντια στους ανταγωνισμούς των αστικών τάξεων και τα ιμπεριαλιστικά σχέδια.

Αντί για μια τέτοιου είδους θέση, η ΛΑΕ τείνει να εμφανίζεται συχνά πυκνά από την άλλη πλευρά της διαχωριστικής. Υπάρχουν δηλώσεις που υποννοούν ότι «αντί να παίρνετε τα σπίτια του κόσμου, πάρτε τα Ίμια και προστατεύστε το γεωτρύπανο της ΕΝΙ», δηλαδή παροτρύνουν την κυβέρνηση να γίνει πιο επιθετική, ακόμη και να διακινδυνεύσει με δική της πρωτοβουλία μια στρατιωτική αναμέτρηση με την Τουρκία!

Ή δηλώσεις του τύπου “σώζοντας το Αφρίν, σώζουμε την Κύπρο και το Αιγαίο” που είναι επίσης μετατοπισμένες από την έκφραση της αναγκαίας διεθνιστικής αλληλεγγύης στους Κούρδους του Αφρίν που σφάζει ο Τουρκικός στρατός με τις Ρωσικές ευλογίες, στην ένταξη του “εθνικού αγώνα” στην ευρύτερη αντιπαράθεση των αστικών τάξεων Ελλάδας – Τουρκίας, και των Ιμπεριαλιστικών δυνάμεων που τις στηρίζουν με τη “δική μας” πλευρά.

Πανό στις πορείες που ζητούν την “Απελευθέρωση τώρα των 2 ελλήνων στρατιωτικών” που συνελήφθησαν κυνηγώντας πρόσφυγες στο Τουρκικό έδαφος στον Έβρο. Μια τέτοια στάση δεν διευκολύνει την ανάπτυξη ενος φιλειρηνικού – αντιπολεμικού κινήματος στην Ελλάδα, την ώρα που ένα θερμό επεισόδιο με την Τουρκία είναι στην ημερήσια διάταξη.

Μακεδονικό

Στο άλλο βασικό «μέτωπο» εξωτερικής πολιτικής, το Μακεδονικό, δεν υπάρχει επίσης ίχνος καταπατημένων εθνικών δικαίων. Το συνταγματικό όνομα της γειτονικής χώρας, “Δημοκρατία της Μακεδονίας”, δεν «εφευρέθηκε» στη δεκαετία του ’90. Σαν εθνικός προσδιορισμός έχει εκατονταετείς ρίζες και είναι το μόνο όνομα με το οποίο υπήρξε ποτέ αυτή η χώρα από την εποχή που ήταν αυτόνομη δημοκρατία της ενιαίας Γιουγκοσλαβίας. Η ελληνική επιθετικό-

τητα στο συγκεκριμένο ζήτημα φαίνεται να πετυχαίνει τη συνταγματική αλλαγή αυτού του ονόματος, ενώ επίσης αμφισβητεί την ύπαρξη μακεδονικής γλώσσας και έθνους.

Η απαίτηση του ελληνικού καπιταλισμού να γίνει «νονός» της Δημοκρατίας της Μακεδονίας, όπως πρωτοδιατυπώθηκε τη δεκαετία του ’90 στις συνθήκες της διάλυσης της ενιαίας Γιουγκοσλαβίας, όταν τμήματα της ελληνικής άρχουσας τάξης είχαν προς στιγμήν φλερτάρει και με τη συμμετοχή στο διαμελισμό της συνιστά πολιτική άσκησης επιρροής και ελέγχου σε μια χώρα που είναι σε συνθήκες μόνιμης υπαρξιακής αστάθειας.

Αν στο ζήτημα του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού η ελληνική άρχουσα τάξη μπορεί να θολώσει τα νερά επειδή έχει ένα ισχυρό ανταγωνιστή, στο Μακεδονικό κάθε τέτοια απόπειρα είναι γελοία. Μια νεότευκτη χώρα, με ισχυρή αλβανική εθνότητα (30% του πληθυσμού), με ισχνή οικονομία και ένοπλη δύναμη όχι ουσιωδώς ισχυρότερη από τη δύναμη των Ελλήνων κυνηγών, που βρίσκεται σε συνθήκες διαρκούς υπαρξιακής αστάθειας, μόνο στο σύμπαν του τυφλού ανορθολογισμού μπορεί να χαρακτηριστεί απειλή.

Οι μεγαλύτερες δυνάμεις της ελληνικής Αριστεράς στο ζήτημα της «διευθέτησης» του ονόματος της Δημοκρατίας της Μακεδονίας έθεσαν σαν υπέρτερο πρόταγμα πολιτικής την αντίθεση με τη διεύρυνση του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια με όρους υπεκφυγής και «διαζυγίου» με τον διεθνισμό και τον αντικαπιταλισμό:

α. Υποτίμησαν το ζήτημα των εθνικιστικών συλλαλητηρίων (στην περίπτωση της ΛΑΕ μάλιστα ένα μεγάλο τμήμα της αμφιταλαντεύτηκε για το αν το πρόσημό τους ήταν θετικό ή αρνητικό!): Ωστόσο, τα εθνικιστικά συλλαλητήρια ήταν (και η υπόθεση δεν τελείωσε ακόμη) ένας αντιδραστικός πολιτικός σπασμός που διαπέρασε σαν ισχυρό ρίγος όλη την κοινωνία με όλο το αντιδραστικό της φορτίο: θρησκευτικός σκοταδισμός, εθνικισμός, σοβινισμός και ρατσισμός, ανορθολογισμός και ακροδεξιός αναθεωρητισμός, σύστημα αντιδραστικών αξιών. Σαν πολιτικο-κοινωνική διεργασία αυτό ήταν το πραγματικά σημαντικό ζήτημα, που όρισε πραγματικές διεργασίες κλίμακας στην κοινωνία, μάχες ανάμεσα στην Αριστερά και το υπόλοιπο πολιτικό σύστημα, πραγματικές πολιτικές διακυβεύσεις (από την ενίσχυση της πολιτικής παρέμβασης της Εκκλησίας μέχρι την ενίσχυση της Χρυσής Αυγής ή και τη δημιουργία νέου ακροδεξιού κόμματος). Το να υποτιμηθεί αυτός ο κίνδυνος σε συνθήκες γενικής υποχώρησης του κινήματος και της Αριστεράς ύστερα από την ήττα του 2015, είναι κρίσιμο λάθος.

β. Διαχώρισαν την Ελλάδα από το… ΝΑΤΟ: Ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι ενδοτικός απέναντι στο ΝΑΤΟ, είναι ο βασικός πυλώνας του ΝΑΤΟ, **είναι το ΝΑΤΟ** στα Βαλκάνια

και τη νοτιοανατολική Μεσόγειο. Αυτό ισχύει από το 1952, αλλά πλέον έχει και μια άλλη διάσταση: είναι ο βασικός, πιο ισχυρός και πιο αξιόπιστος πυλώνας του ΝΑΤΟ στην περιοχή, ύστερα από τη ρήξη του καθεστώτος Ερντογάν με ΗΠΑ, ΝΑΤΟ και Ε.Ε. Δεν υπάρχει συνεπής αντιμπεριαλιστικός και αντι-ΝΑΤΟικός αγώνας που να μη στρέφεται ενάντια στον ελληνικό καπιταλισμό, τον πυλώνα του ΝΑΤΟ. Κατηγορώντας την κυβέρνηση για ενδοτισμό, και πιέζοντας την κυβέρνηση για πιο «σκληρή» στάση, η πατριωτική Αριστερά δικαιώνει αντικειμενικά την «αγωνιστική» παράδοση της ελληνικής αστικής τάξης: τον Σαμαρά (που το ’92 μπλοκάρισε το σχέδιο Πινέιρο), τον Παπανδρέου (με την επιβολή εμπάργκο στη γειτονική χώρα το 1994), τον Κωστάκη Καραμανλή (με το βέτο στο ΝΑΤΟ το 2008). Ήταν όλα αυτά που ματαίωσαν την ένταξη της Δημοκρατίας της Μακεδονίας στο ΝΑΤΟ.

Στην πραγματικότητα, η «πατριωτική Αριστερά» πιέζει για ένα νέο βέτο, του Κοτζιά και του Τσίπρα αυτή τη φορά, στη σύνοδο του ΝΑΤΟ, για να συνεχιστεί αυτή η «αγωνιστική» παράδοση του ελληνικού αστισμού. Τι πολιτική στάση θα κρατήσει αυτή η Αριστερά αν οι Τσίπρας – Κοτζιάς φέρουν μια συμφωνία σύνθετης ονομασίας με αλλαγή του συντάγματος της γειτονικής χώρας; Θα ζητήσει βέτο στο ΝΑΤΟ; Και πόσο εκτεθειμένη θα βρεθεί αν οι Τσίπρας – Κοτζιάς επαναλάβουν όντως το βέτο, σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία για αλλαγή του συντάγματος;

γ. Υπερθεμάτισαν σε αντιμπεριαλιστικά «προτάγματα» χωρίς όμως αυτό να συνοδευτεί από στοιχειώδη πράξη: Το πρόταγμα της πάλης ενάντια στη διεύρυνση του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια, ενώ προβλήθηκε σαν υπέρτερο όλων, έμεινε στη θεωρία. Καμία πρωτοβουλία, για παράδειγμα ενάντια σε κάποια βάση του ΝΑΤΟ εδώ στην Ελλάδα, για συλλαλητήρια της Αριστεράς κ.λπ. Η Αριστερά που το θεώρησε πρώτιστο, δεν πήρε πρωτοβουλίες για να το ανοίξει με όρους κινητοποίησης στην κοινωνία, να βάλει διαχωριστικές κ.λπ. Στην πραγματικότητα χωρίς αντικαπιταλισμό (πάλη ενάντια στη δική μας αστική τάξη) και διεθνισμό (πάλη από θέσεις που να ευνοούν για κοινή πάλη των εργατικών τάξεων με βάση τα κοινά τους ταξικά συμφέροντα), ο αντιμπεριαλισμός δεν είναι μόνο υπεκφυγή αλλά χάνει και κάθε πραγματική υπόσταση και δυνατότητα να κινητοποιήσει, να βάλει διαχωριστικές, να αλλάξει τους συσχετισμούς.

δ. Υποτίμησαν το ίδιο το ζήτημα του «ονόματος» και διέστρεψαν το περιεχόμενό του: Λέγοντας ότι το ζήτημα του ονόματος είναι μια «διευθέτηση» για να προχωρήσει η διεύρυνση του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια, διέγραψε όλη την ιστορική του δυναμική (πότε τέθηκε, από ποιον, πώς και γιατί), διέγραψε τις ευθύνες και την επιθετικότητα του ελληνικού καπιταλισμού, διέγραψε όλο το υπόβαθρο του ζητήματος – που δεν προέκυψε σήμερα λόγω της διεύρυνσης του ΝΑΤΟ. Δεν υπάρχει ένα ζήτημα διεθνούς απόπειρας, κατ’ απαίτηση της ελληνι-

κής αστικής τάξης, με το ζόρι αλλαγής ονόματος μιας χώρας, αλλά μια «διευθέτηση» για να ενισχυθεί το ΝΑΤΟ στην περιοχή.

Αυτή η προσέγγιση αγνοεί ότι η με το ζόρι ονοματοδοσία της γειτονικής χώρας συνίσταται στην προσπάθεια της Ελλάδας να ενισχυθεί το ΝΑΤΟ στην περιοχή με τους όρους του ελληνικού καπιταλισμού. Χωρίς τις πλάτες του ΝΑΤΟ, η Ελλάδα δεν θα είχε καμία δυνατότητα να διατυπώσει τέτοιες αξιώσεις προς τη γειτονική χώρα, εκτός αν αποφάσιζε να καταφύγει σε πολεμικά μέσα.

ε. Συντάχθηκαν με την υπεράσπιση των «εθνικών δικαίων»: Αποδίδει στην ελληνική άρχουσα τάξη ευθύνες για «ενδοτισμό» και στη μακεδονική άρχουσα τάξη ευθύνες για «αλυτρωτισμό»! Αν ακόμη και στην περίπτωση του πιο αδύναμου κράτους της ευρωπαϊκής ηπείρου, που ακόμη δεν έχει κερδίσει τη μάχη της ύπαρξης και κινδυνεύει από κατάρρευση, ο «πατριωτικός αντιμπεριαλισμός» βλέπει «επιβουλή» κατά της χώρας και ενδοτισμό της ελληνικής άρχουσας τάξης, δεν πρόκειται ποτέ να υπάρξει οποιοδήποτε ζήτημα στο οποίο η πάλη ενάντια στη δική μας αστική τάξη και ο διεθνισμός να έχουν την ελάχιστη αξία – το «διαζύγιο» με το διεθνισμό θα παραμείνει... αιώνιο.

Κατά τη γνώμη μας, η μόνη συνεπής διεθνιστική και αντιμπεριαλιστική θέση στο ζήτημα είναι: **Καμία παρέμβαση και επιθετική αξίωση, της Ελλάδας ή του ΝΑΤΟ. Αναγνώριση χωρίς όρους της Δημοκρατίας της Μακεδονίας με το όνομα που επιθυμεί. Το αν θα ενταχθεί ή όχι στο ΝΑΤΟ η γειτονική χώρα είναι ζήτημα του λαού της (που παροτρύνουμε να απορρίψει την ένταξη) κι όχι πίεσης από άλλα κράτη – και μάλιστα μέλη του ΝΑΤΟ.** Μόνο με μια τέτοια πολιτική αποδυναμώνονται ταυτόχρονα τόσο ο ελληνικός όσο και ο (σλαβο)μακεδονικός εθνικισμός, αλλά και η δημιουργία φιλικών διαθέσεων στην ίδια τη Δημοκρατία της Μακεδονίας προς κάθε είδους «προστάτες».

Ιμπεριαλισμός, εθνικισμός και διεθνισμός

Στις θέσεις της πλειονότητας των δυνάμεων της Αριστεράς, ο αντιμπεριαλισμός κατέχει την πιο σημαντική θέση. Είναι όμως συνήθως ένας αντιμπεριαλισμός αποσυνδεμένος από το διεθνισμό. Αποσυνδεμένος από το καθήκον της πάλης ενάντια στη «δική» μας άρχουσα τάξη και το «δικό» μας εθνικισμό.

Αν διεθνισμός είναι η κοινή πάλη για τα κοινά ταξικά συμφέροντα των εργαζόμενων τάξεων των διαφορετικών χωρών, αυτού του τύπου ο «πατριωτικός αντιμπεριαλισμός» δεν έχει καμία σχέση με αυτό, διότι διέπεται από το αντίθετο πρόταγμα: η εργατική τάξη κάθε

χώρας πίσω από τις εθνικές σημαίες και τα «εθνικά συμφέροντα» της χώρας της ενάντια στην εργατική τάξη, τις εθνικές σημαίες και τα «εθνικά συμφέροντα» των άλλων χωρών.

Αυτό το πρόταγμα διευκολύνει εν τέλει την αλληλοσφαγή των εργαζόμενων για τα συμφέροντα του δικού τους καπιταλισμού, προετοιμάζοντας "εθνικά" και όχι "ταξικά" την εργατική τάξη της δικής μας πλευράς. Έτσι ο διεθνισμός δεν έχει θέση, και συνήθως θεωρείται από την πατριωτική αριστερά κάτι σαν ανενεργή «ιστορική αξία» που δεν έρχεται ποτέ η κατάλληλη στιγμή για να λάβει θέσεις μάχης στην πραγματική ταξική πάλη.

Πέρα από τη μεγάλη ανοιχτή συζήτηση για την επικαιροποίηση της θεωρίας για τον ιμπεριαλισμό στον 21ο αιώνα, υπάρχουν πράγματα που έχουν ξεκαθαριστεί από τον 20ό αιώνα από τον ίδιο τον Λένιν. Όπως ότι **ο ιμπεριαλισμός δεν είναι κάτι σαν αυταρχικό πολιτικό εποικοδόμημα του καπιταλισμού, μια αυταρχική δύναμη που «έρχεται απ' έξω», αλλά ο ίδιος ο καπιταλισμός σαν παγκόσμιο σύστημα από μια ορισμένη φάση ανάπτυξής του και ύστερα, είναι το καπιταλιστικό «όλον».** Είναι αυτή η θέση που αποκαθιστά την ενότητα μεταξύ αντιμπεριαλισμού και αντικαπιταλισμού, που δίνει περιεχόμενο στον αντιμπεριαλισμό και βάζει το διεθνισμό στο παιχνίδι όχι σαν ιστορική αξία, αλλά σαν ενεργό πρόταγμα στην ταξική πάλη.

Είναι επίσης αυτή η θέση που βάζει σαν βασικό καθήκον του διεθνισμού την πάλη ενάντια στη «δική μας» αστική τάξη, το "δικό μας" καπιταλισμό, το "δικό μας" εθνικισμό. Μόνο με τέτοιους όρους, σαν μία από τις σημαντικές εκφράσεις του αντικαπιταλισμού με την πιο πλήρη του έννοια, ο αντιμπεριαλισμός δεν συνιστά υπεκφυγή ή διαζύγιο από το διεθνισμό και τον αντικαπιταλισμό, δεν μετατρέπεται σε σοσιαλπατριωτισμό.

Εκλογικό πρόταγμα και συμμαχίες

Η οριακή αποτυχία εισόδου της ΛΑΕ στη Βουλή στις εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, σε συνδυασμό με την μέχρι σήμερα αποδυνάμωση όσον αφορά τη δυνατότητά της να συσπειρώνει, να πολιτικοποιεί και να οργανώνει τη δράση ευρύτερου πολιτικού δυναμικού απ' τα κάτω, οδηγούν στο να αντιμετωπίζεται ο στόχος της εισόδου στη Βουλή σαν υπέρτατο πρόταγμα.

Αποφεύγοντας να οργανώσει μια στοιχειωδώς επαρκή συζήτηση για τον εντός ΣΥΡΙΖΑ απολογισμό της (ιδιαίτερα την περίοδο της Αριστερής Πλατφόρμας, προ και μετά τις εκλογές του Ιανουαρίου 2015) και χωρίς να αναζητηθούν λάθη αλλά και αιτίες των λαθών, η ΛΑΕ δεν καταφέρνει μέχρι σήμερα να δώσει τις απαιτούμενες κινηματικές, προγραμματικές, πολιτικές και οργανωτικές απαντήσεις στα ερωτήματα και διλήμματα που αντιμετωπίζει η Αριστερά

στο σύνολό της. Η ανάδειξη του στόχου της εισόδου στη Βουλή σε βασικό ζητούμενο ήδη από τώρα με το πρόσφατο ΠΣ, έχει συνέπειες:

Πρώτο, κάνει κυρίαρχη την ροπή προς την πεποίθηση πως όχι μόνο «η είσοδος στη Βουλή θα μας σώσει» αλλά θα μας απαλλάξει και από την υποχρέωση να διορθώσουμε τα πρότερα λάθη μας. Από μια τέτοια αντίληψη απαιτείται ένα μικρό μόνο βήμα μέχρι τον κλασικό εκλογικισμό και τις κοινοβουλευτικές αυταπάτες. Είναι άλλο πράγμα να θεωρείς πρωταρχικό το κίνημα, την εξωκοινοβουλευτική παρέμβαση και πάλη και τη γείωση στους εργατικούς-κοινωνικούς χώρους και να υπάγεις σε αυτή την προτεραιότητα την κοινοβουλευτική έκφραση και δουλειά, και άλλο να επικεντρώνεις την εξωκοινοβουλευτική παρέμβαση σε δημόσιες παρουσίες, περιοδείες στελεχών και ακτιβισμούς κατάλληλους για επικοινωνιακή αξιοποίηση.

Δεύτερο, μια τέτοια τάση υποβαθμίζει τα κριτήρια για τις συμμαχίες αφήνοντας τα πάντα ανοιχτά «για παν ενδεχόμενο» κάνοντας πολιτικές και προγραμματικές προσαρμογές στο πολιτικό προφίλ ενδεχόμενων συμμάχων. Καθώς ακόμη δεν έχουν ξεκαθαρίσει τα πράγματα και οι προθέσεις διαφόρων πιθανών συμμάχων, οι πόρτες της ΛΑΕ είναι ανοιχτές σε πολλούς. Κυρίως όμως προς αυτούς με τους οποίους η συμμαχία θεωρείται πιο εφικτή.

Τα πραγματικά σενάρια είναι δύο: είτε η “μεγαλύτερη” συμμαχία με την Πλεύση Ελευθερίας και τη Ζωή Κωνσταντοπούλου (που, παρά τα μύρια όσα πολιτικά και προγραμματικά προβλήματα, δεν αποκλείεται) είτε μια συμμαχία έσχατης ανάγκης με οργανώσεις του «πατριωτικού» -και όχι μόνο- χώρου, πρώην στελέχη του ΕΠΑΜ, πρώην στελέχη του Παπανδρεϊκού ΠΑΣΟΚ κ.λ.π.

Η απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου της ΛΑΕ δεν αποτρέπει τις δύο αυτές εκδοχές συμμαχιών. Εκτιμώντας ότι «η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν θέλει» και περίπου προδιαγράφοντας ότι σε τελική ανάλυση δεν θα θα συμμαχήσει, η ΛΑΕ διατηρεί μεν τη δημόσια απεύθυνση αλλά χωρίς να την πιστεύει ιδιαίτερα και δεν μπαίνει καν στον κόπο να δει ότι η απεύθυνση προς την ΑΝΤΑΡΣΥΑ και ταυτόχρονα προς την Πλεύση Ελευθερίας, για παράδειγμα, είναι πολιτικά και προγραμματικά αλληλοαποκλειόμενες.

Επαναλαμβάνεται έτσι, σε άλλη κλίμακα και σε πιο ήπια ασφαλώς εκδοχή, η πρακτική του ΣΥΡΙΖΑ, που ενώ οργάνωνε τις συστημικές συμμαχίες με τα ΠΑΣΟΚικά στελέχη και τους καραμανλικούς, ενώ μετατόπιζε το πρόγραμμά του στον άξονα ενός ανέφικτου διπλού συμβιβασμού με την ελληνική άρχουσα τάξη και τον ιμπεριαλισμό (Ευρωζώνη-Ε.Ε. και ΗΠΑ), απευθυνόταν ταυτόχρονα, εντελώς προσχηματικά, στο... ΚΚΕ.

Όλα αυτά δεν απαλλάσσουν βέβαια τις δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ από τις δικές τους ευθύνες στο ζήτημα του αναγκαίου ενιαίου μετώπου, τις απαλλάσσουν όμως από πραγματικές πιέσεις στη βάση πραγματικών διακυβευμάτων και δυσκολεύουν τη ΛΑΕ να απευθυνθεί σε ένα μεγάλο τμήμα κινηματικού και ριζοσπαστικού δυναμικού της κοινωνικής και πολιτικής αριστεράς.

Το πρόγραμμα

Οι πολιτικές συμμαχίες είναι το εποικοδόμημα των κοινωνικών συμμαχιών. Το γεγονός ότι η ΛΑΕ μιλάει για συμμαχίες με «δημοκρατικές», «πατριωτικές» και "αντιμνημονιακές" δυνάμεις που δεν ανήκουν στην Αριστερά, είναι προϊόν της λογικής της για τις κοινωνικές συμμαχίες και για το πρόγραμμα, αλλά και της αντίληψης του «πατριωτικού αντιμπεριαλισμού».

Στις κοινωνικές συμμαχίες, η ΛΑΕ εντάσσει τη μικρομεσαία αστική τάξη, στην οποία υπόσχεται σεισάχθεια, δηλαδή διαγραφή χρεών, προς το Δημόσιο και τις τράπεζες, αλλά και ένα γενναίο πρόγραμμα επιδοτήσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Η συμμαχία με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (σύμφωνα με τον ορισμό των επίσημων στατιστικών, επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 50 εργαζόμενους) ισοδυναμεί με συμμαχία με τον πλειοψηφικό κορμό της αστικής τάξης της Ελλάδας!

Πρόκειται για αναβίωση του προγράμματος του ΚΚΕ της δεκαετίας του '70, για την παράδοση του Κολιγιάννη και του Φλωράκη. Τότε ήταν η συμμαχία με την εθνική αστική τάξη, τώρα η συμμαχία με τη μικρομεσαία αστική τάξη. Και στις δύο περιπτώσεις, η κεντρική ιδέα είναι ότι οι κοινωνικές συμμαχίες στις οποίες θα στηριχτεί ένα σχέδιο αριστερό-πατρωτικό επεκτείνονται για να περιλάβουν και τμήματα της αστικής τάξης. Αυτά σήμερα λέγονται για την Ελλάδα της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα, όπου οι μισθωτοί αντιστοιχούν σε πάνω από 60% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και μαζί με τους αυτοαπασχολούμενος που ζουν χωρίς εκμετάλλευση εργασίας άλλων φτάνουν το 80%. Γιατί λοιπόν χρειάζεται να «προστεθεί» σε αυτό το ειδικό βάρος του 5 – 10% της μικρομεσαίας αστικής τάξης για να έχουν οι κοινωνικές συμμαχίες αποτελεσματικό εύρος;

Το πρόγραμμα της ΛΑΕ επαναλαμβάνει τον ίδιο τύπο αυταπατών που χαρακτήρισαν το πρόγραμμα και το σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ: σε «πρώτο χρόνο», στο πρώτο στάδιο, δεν θα αμφισβητηθεί η οικονομική και πολιτική εξουσία της αστικής τάξης, αλλά θα ενεργοποιηθεί ένα σχέδιο φιλολαϊκής οικονομικής ανάπτυξης. Για τον ΣΥΡΙΖΑ, μια τέτοια φιλολαϊκή ανάπτυξη θα λάμβανε χώρα εντός της Ευρωζώνης. Για τη ΛΑΕ θα έχει βασικό μοχλό τη δραχμή. Κεϊνσιανισμός εντός της Ευρωζώνης στην πρώτη περίπτωση, κεϊνσιανισμός της δραχμής στη δεύτε-

ρη. Έτσι, και το σχέδιο ρήξης με την Ευρωζώνη και την Ε.Ε. (και τον ιμπεριαλισμό συνολικά) είναι ένα σχέδιο ρεφορμιστικών αυταπατών.

Η δραχμή σαν εργαλείο οικονομικής πολιτικής φετιχοποιείται και το σχέδιο της ρήξης παρουσιάζεται σαν μια πράξη ανάκτησης της οικονομικής ανεξαρτησίας που θα απογειώσει την οικονομική ανάπτυξη. Ο ΣΥΡΙΖΑ διακήρυσσε την κατάργηση των μνημονίων εντός ευρώ, η ΛΑΕ διακηρύσσει μια ρήξη με την Ευρωζώνη και την Ε.Ε. της οποίας η διακύβευση θα είναι κυρίως οικονομική: το νόμισμα και το πλαίσιο οικονομικής ανάπτυξης. Αντί να προετοιμάζουμε τον κόσμο για το αυτονόητο γεγονός ότι η ρήξη με την Ευρωζώνη και την Ε.Ε. θα σημάνει πρώτα απ' όλα μια άμεση διαδικασία πολιτικής σύγκρουσης ζωής ή θανάτου, στην οποία θα επιστρατευτούν όλα τα μέσα από τα ιμπεριαλιστικά κέντρα της Ευρωζώνης, της Ε.Ε. κ.λπ. αλλά και όλοι οι μηχανισμοί της ελληνικής άρχουσας τάξης.

Επιπρόσθετα υποβαθμίζεται στο πολιτικό/εκλογικό πρόγραμμα ο ταξικός άξονας («Εμείς ή αυτοί», δηλαδή οι δυνάμεις της εργασίας ή οι δυνάμεις του κεφαλαίου), ενώ τα άμεσα μέτρα υπέρ των εργαζόμενων τάξεων διατυπώνονται γενικόλογα («στήριξη και ενίσχυση μισθών και συντάξεων» κ.λπ.). Όταν το βάρος πέφτει σε ένα σχέδιο «παραγωγικής ανασυγκρότησης» του καπιταλισμού με βασικό εργαλείο τη δραχμή και τη διαγραφή χρεών της μικρο-μεσαίας αστικής τάξης, την χρησιμοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για να χρηματοδοτηθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τότε η ανάκτηση των απωλειών σε μισθούς, συντάξεις, κοινωνικά επιδόματα, υγεία, παιδεία κ.λπ. επαφίεται στα αποτελέσματα υλοποίησης της παραγωγικής ανασυγκρότησης του καπιταλισμού και του «κεϊνσιανισμού της δραχμής».

Ένα γενναίο, εμπροσθοβαρές πρόγραμμα ριζικής αναδιανομής υπέρ της εργασίας και εναντίον του κεφαλαίου, που θα στρατεύσει τις εργαζόμενες τάξεις στην πάλη για την ανατροπή και θα αρχίσει να αμφισβητεί από την «επόμενη μέρα» και όχι σε επόμενο «στάδιο» την οικονομική και πολιτική εξουσία της άρχουσας τάξης, ένα μεταβατικό πρόγραμμα όχι προς ένα καθεστώς φιλολαϊκής καπιταλιστικής ανάπτυξης αλλά προς το σοσιαλισμό, δεν είναι καθόλου καθαρό στη λογική του υπάρχοντος προγράμματος της ΛΑΕ.

Σε αυτό το πλαίσιο, και οι θέσεις για εθνικοποίηση μεγάλων επιχειρήσεων γίνονται «θολές» (ξαναεμφανίζονται διατυπώσεις τύπου ΣΥΡΙΖΑ: «επανάκτηση του δημόσιου χαρακτήρα και ελέγχου») και κυρίως πάσχουν από τεκμηρίωση: πώς θα γίνουν ώστε να μη μείνουν απλή προεκλογική διακήρυξη που την κρίσιμη ώρα θα διαπιστωθεί ότι δεν έχουν προετοιμαστεί τα μέσα για την υλοποίησή τους; Με ανάκτηση μετοχικών μεριδίων από την αγορά (μιας που θα κόβουμε όσες δραχμές θέλουμε); με εθνικοποίηση με συμφωνία με τους ιδιώτες ιδιοκτήτες

για το ύψος της αποζημίωσης; Με εθνικοποίηση χωρίς αποζημίωση; Τα ίδια ερωτήματα ισχύουν και για τις τράπεζες. Αν εννοούμε το στόχο της εθνικοποίησης μεγάλων επιχειρήσεων και τομέων της οικονομίας, τότε αυτό μόνο με ένα μόνο τρόπο είναι ρεαλιστικό, αλλιώς θα μείνει γράμμα κενό: με «επιθετικά» μέτρα απαλλοτρίωσης της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας, κι όχι με αγορά μετοχικών μεριδίων από την αγορά ή με συμφωνίες κυρίων με τους καπιταλιστές ιδιοκτήτες. Δεν είναι μαξιμαλισμός, είναι ωμός ρεαλισμός.

Επίλογος

Όλα τα προηγούμενα οδηγούν σε ένα βασικό συμπέρασμα: χρειαζόμαστε ένα αντικαπιταλιστικό μεταβατικό πρόγραμμα, με κεντρικό σημείο το απαιτούμενο “Μνημόνιο στο κεφάλαιο” που είναι αναγκαίο για να ανατραπεί η λιτότητα για τον κόσμο της εργασίας και να υπάρξει αναδιανομή του πλούτου. Χρειαζόμαστε μια Αριστερά που θα προετοιμάζει και θα προετοιμάζεται για τη ρήξη με το σύστημα. Χρειαζόμαστε την (ανα)συγκρότηση του ταξικού στρατοπέδου των δυνάμεων της εργασίας, που είναι συντριπτικά πλειοψηφικές στην κοινωνία αλλά κινηματικά και πολιτικά αδύναμες. Και, ύστερα από την οδυνηρή εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ και της ήττας του 2015, δεν χρειαζόμαστε ένα πρόγραμμα νέων κεϋνσιανών αυταπατών.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ήταν ένας ρεφορμισμός που γέρασε από τα γεννοφάσκια του. Στο πρόσωπό του πέθανε η Αριστερά της ευκολίας και του μέσου όρου, η Αριστερά που απέφευγε να συγκρουστεί πρακτικά και ιδεολογικά με τα ιερά και όσια του συστήματος. Από τα «εθνικά δίκαια» μέχρι τον «μνημονιακό μονόδρομο», από το ευρώ μέχρι τις ανίερες συμμαχίες ελέω κοινοβουλευτικών συσχετισμών. Στο πρόσωπο του ΣΥΡΙΖΑ κατέρρευσε επίσης η Αριστερά που αρνιόταν να ξεπεράσει τις αρχηγοκεντρικές και αντιδημοκρατικές μορφές που έχουν υιοθετήσει πλείστες οργανώσεις, ανεξαρτήτως ιδεολογικών αναφορών. Χρέος μας είναι να θάψουμε οριστικά όλες τις αγκυλώσεις που έχουν κληρονομηθεί στη σημερινή ριζοσπαστική Αριστερά, πριν αυτές οδηγήσουν σε νέες ήττες, μάλιστα σε πιο αντίξοο περιβάλλον.

Πηγή: rproject.gr